

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVU PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán

küldve:

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hónapra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasábospeltisoz egyszeri beigtatásért 5kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos peltisozért 20 kr.

Hirdetést vagy reklamot magában foglalt
ujdonsg sora 50 krajczár.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen. Csütörtök, Január 26.

19. szám.

Homo sum . . .

A könyvek könyvében foglalt legel-
mésebb legendák egyike az Illés prófé-
táról szóló, a ki utra kel, hogy az Ur
megjelenését lássa. Hatalmas zúgást hall,
a levegőt megreszkettetőleg, fákat döntve,
sziklákat repesztve tombol a vihar. Ez az
Isten! Nem! Fekete fellegek gomolyod-
nak a láthatáron és átláthatlan fátyolba
burkolják a földet, a mennyből velőt
rázóan döng a hegyek felett és szemva-
kítónan cikázik a villám, gyujtva, pör-
zsölve, ölve. Ez az Isten? Nem! Most
egy halk, édes hang zendül meg, a sziv
legyengébb hurjai rezegnek és gyönyör-
érzet kezd dagasztani a kebelt. Ez az
Isten!

És a milyen az eredeti kép, olyan
az ember; nem a vérszen — viharban,
nem a létért való küzdelemben lehet a
legalaposabb megismerési, hanem a szem-
lélődő nyugalomban. Csak az a nagy
ember, a ki pongyolában is nagy.

Nem a miniszteri palotában, nem is
a parlamentben, a bársony karszéken,
hanem terített asztal mellett, a baráti
körben élvezett feszélytelen symposion-
nál jelentkezik az igazi, valóságos Tisza
Kálmán, Tisza az ember. És valóban,
mit sem veszít általa, hogy így látták.
Azt hisszük, — mondja a „Pester Cor-
respondenz,“ — hogy legnagyobb akciói,
leghatalmasabb parlamenti szónoklatai
nem tűntették fel Tisza Kálmán oly
nagyra és jónak, oly deréknek és meg-
igézőnek, mint azon néhány szó, melyek
baráti körben, a szabadelvű párt tár-
sas lakomáján rögtönözve, szíveből mon-
dott. —

Kétszer ragadta meg a szót. Első
felköszöntőjében az államférfi, a politikus
jutott érvényre, hátr csak azért, hogy
ez alkalomra a politikát, pártéletet lehe-
tőleg félretegye. És felköszöntőjének kul-
minációja, azon kivánság, hogy mindig
egy élő, éltető eszme legyen a politika
és a nemzet vezéressége, — önmagában
nemes, eszményi, a tisztán emberit ben-
sőleg érintő. A második felköszöntőben
azonban győztesen, korlátlanul uralkodik
a tisztán emberi, itt már egész igéző ter-
mészetességében és szeretetreméltóságába
mutatkozik Tisza az ember, és ha a szí-
vet hevítő, a legédesebb és legkedvesebb
érzelmeiket keltő felköszöntőnek címet
adni akarnánk, annak ekként kellene
hangzania: „Homo sum . . .“

Képzeltük magunknak a hatalmas ge-
nerálist, a kormányt a nép millió által
tisztelet, becsült és szeretett, hatalmas el-
leni által félt, az egymás ellen küzdő
sokféle érdekek zürzavarán uralkodó, a
kora és a nép tanácsában a legmaga-
sabb helyen álló fejt, a mint a liberális
gárda ifju hősei előtt esetelte azon kort,
midőn Tisza Kálmán cigányzene hangjai
mellett tanácskozott a hazafias elvtársak-
kal, mert akkor csak cigányzene mellett
lehetett fennhangon beszélni, és úgy men-
tek aztán a tanácsterembe.

Es képzeltük magunknak a nagy ál-
lamférfit, kinek háját, parlament és
kormányzás idő előtt hófehérre tették és
homlokára s arczára barázdákat vont a
közjóért való gond, kit napról-napra, órá-
ról-órára az emberi erőt majdnem megha-
ladólag fáradni és dolgozni látunk a szem-
élyes és elvi ellenfelei, az ország és nem-
zet ellenségei, az emberek és viszonyok
rosszasága ellen vívott küzdelemben, —
képzeltük magunknak ugyanezen Tisza
Kálmánt, a mint fiatal asztaltársainak el-
mondja, hogy az éppen elhangzott czi-

gányzenét nemcsak magyar természetnél
fogva szereti; de szereti főleg azért; —
mert vőlegényi nőtájával kezdte.

És aztán idézzük szemünk elé ezen
Tisza Kálmán képét, a mint a fiatal baj-
nokokhoz beszél, kívánva nekik, hogy
a mennyiben még a nötlenség átkába le-
ledzenek, válasszanak maguknak olyan
vőlegényi nótát, mely úgy sikerüljön
mint az övé.

Homo sum! Tisza valóban büszkén
és megelégedetten mutathatja az embert,
mely benne él. A tisztán emberi, mely
felköszöntőjében nyilatkozott, valóban a
legnemesebb, leggyengédebb, legszere-
tetreméltóbb, a mit férfi nyujtani képes.

Legbensőbb lényének kinyilatkoz-
tatása által adja kezünkbe Tisza azon
talánynak kulcsát, hogy oly mesés pres-
tige-e van, hogy a legkülönbözőbb jelle-
meket és aspirációkat felelő őrüsi párt
oly csodás ragaszkodással viseltetik irán-
ta: az államférfi Tisza erős, okos, ta-
pasztalt; az ember Tisza pedig egy-
szeri ellenállhatatlan lebilincselő.

Tisza Kálmán válasza a külügyi interpel-
lációra. Tisza Kálmán miniszterelnök eddig
a szavazás előtt — az általános költségvetési
vita által annyira igénybe volt véve, hogy a
külügyi politika tárgyában hozzá intézett két
interpellációra adandó válasz megállapításá-
val nem foglalkozhatott. Ennek következtében
a miniszterelnök — mint a „Bud. Corr.“ ér-
tesül — a két interpellációra csak a hét vé-
gén, legkésőbb szombaton fog válaszolni.

Országgyűlés.

Budapest, január 25.

A képviselőház mai ülésében, melynek
első felében gr. Bánffy Béla elnököt, to-
vább tárgyalta és el is fogadta az új fegyve-
rekkel való 7 napi gyakorlatra vonatkozó
törvényjavaslatot.

Első szónok Bolgár Ferencz volt,
kinek felszólalása tüzetesebb közjogi vitára
adott alkalmat. Furaának találta, hogy a ház
olyan fegyver dolgában határozzon, melyről
hivatalos tudomása nincs. Az, hogy a delega-
ció a Mannlicher fegyver mellett határozott,
nem kötelezi a házat, hogy hasonló legyen.
A javaslatot különben elfogadja. P u l s z k y
Ágost azt vitatja, hogy az, minő fegyverrel
látassék el a honvédség, — az adminisztráció
és nem a törvényhozás dolga, mert kü-
lönben minden ágyú és fortificatio kér-
dése e házban vizsgáltnak meg. Ugron
Gábor szerint, ki hévvel szólt, a honvédség
fegyvereit megállapítani a magyar parla-
mentnek joga van. Fejérváry miniszter
megnyugtató nyilatkozata után Thaly
emelt szót, ki külön-külön törvényjavaslatot
őrhajtott volna a szóban levő tárgyban. A
kérdés közjogi oldalához szölt még Tisza
miniszterelnök, — ki nem egy téves közjogi
fel fogást igazított helyre — általános helyes-
lés között és M ü n n i c h előadó.

Következett most a k ö l t s é g v e t é s
részletes tárgyalása, melynek során az u. n. ap-
róbb tárcák költségei, a belügyminiszterium
budgetjeig, megszavaztatattak változatlanul. A
részletes tárgyaláskor is több felszólalás tör-
tént. A szélsőbal szónokai a boszniai rendki-
vüli szükségletet, a miniszterelnök járandósá-
gának egy részét, a rendelkezési alapot nem
szavazták meg, (melyet a mérsékelt ellenzék
nem szavazott meg) de a kisebbségben marad-
tak. Ugron Gábor kíméletlen és igazolatlan
kifejezésekkel követelte a miniszterek eskü-
mintájának előterjesztését, mi ugyan nem tör-
tént meg, de Tisza a miniszterelnök részéről
Ugron megkapta a kellő választ.

Az ülés végén P a p E l e k a hortobá-
gyi vizszabályozásról interpellált, mire B a
r o s s miniszter azonnal meg is adta a vá-
laszt, mely tudomásul vétetett.

A Hortobágy melléki belvi- zek ügye a képviselőházban.

A képviselőház tegnapi ülésén P a p
E l e k nádudvari képviselő a Berettyó-Hor-
tobágy vidékének azon állítólagos miseriáira

hívta föl a kormány figyelmét, melyeket ott
a szabályozatlan belvizek okoznak s e tárgy-
ban interpellációt intézett a közlekedésügyi
miniszterhez. Az interpelláció támadást képez
Debreczen városa ellen is, mely Papp Elek
szerint vízjogi törvény ellenes műveleteket
hajtott végre az alsó hortobágyi érdekeltség
kárára. Baross Gábor közmunka és közleke-
désügyi miniszter azonnal megnyugtatólag
válasolt az interpellációra s választ a ház
tudomásul vette.

Az interpelláció következőleg hangzik:
Minden kétséget kizáró tény, hogy azon
több százezernyi hold sik terület, mely Nád-
udvartól északra Búd-Szt. Mihályig s ke-
lette Debreczen Hadház, V. Péres, Szová-
nyugotra Egyek, Csege, Polgárig terjed; egy
résztől az egrí káptalan, másrésztől Bözör-
mény, B. Ujváros, Szoboszló és Debreczen
városa által mintegy 300 kilométerre terjedő
vizlevezető csatornákkal annyira be van há-
lózva, hogy ezeknek felhasználásával a kör-
vonalozott területről az ott összegyűlendő hó,
eső talajvizet a Hortobágy alsó vidékére
biztosan levezetettnek.

Egész határozottan megállapítható te-
hát, hogy a Hortobágy alsó vidékére, t. i.
Nádudvar, P. Ládány, Karczag, Kis-Ujszállás,
Turkeve és Mezőtur határaitra, de ugy a Tisza,
mint a Berettyó árjaitól megvédett, illetve
mentesített 100 ezer holdat meghaladó, dus
talaju ártéri birtokokra — nem a természe-
tes uton lefolyó csapadékvíz hozta és hozza
a veszedelmet és okoz károsodást,
hanem azon mester séges műveletekkel
előállított helyzetből következik ez, hogy a
felső hortobágyi birtokosok s ezek közt
k ü l ö n ö s e n Bözörmény, Balmaz-Ujváros
és Debreczen városa minden kártékony vizét,
nagy részét törvénytelen esatornáknál és árkokál
sokkal az alsó vidékre zudítják s magukat
így az alsó érdekeltség kárával mentesítik.

Mint hogy pedig a vízjogi törvény egy-
résztől határozottan tiltja az ily művelet
előállítását, másrésztől szigorúan megrendeli
hogy oly esetben, a mikor valamely fennálló
árvédelmi társulat kötelekébe tartozó terüle-
tek az ármentesített területeken kívül kelet-
kezett belvizek elöntésének vannak kitéve,
ezen belvizek lefolyásai mindaddig fokozato-
san elzárandók, a míg a recipikus folyóvíz
állása a leeresztést meg nem engedi;

minthogy végre a fent elősorolt városok
birtokos polgárai a törvényre való hivatko-
zással ezen törvényellenes megkötésüket
ellen folyton keresik az oltalmat, de azért
súlyos helyzetükben oltalmat nem nyernek
kérdem a t. miniszter urtól:

1. Van-e szándéka a vízjogi törvény 57/
§ ának megfelelőleg haladék nélkül intézkedni
aziránt, hogy ezen már többször panaszlott
törvénytelen esatornáknál minden hosszadalmas
eljárás mellőzésével, még a tavaszi csapadé-
vizek lezudítását megelőzőleg, rendszeresen
eltömessenek?

2. Van-e szándéka, ugyancsak a vízjogi
törvény 48. § ának érvényt szerezni — s az
imminens veszedelem sürgős elhárítása cél-
jából utatitani a Hortobágy Berettyó vidéki
belvizeket szabályozó társulat kormánybizto-
sát arra nézve, hogy a költséges szabályozási
és ármentési munkálatokkal a Tisza és Be-
rertyó-ártereket a Hortobágy mentén felül-
leflyó belvizektől fokozatos eljárás által meg-
védje s ezen elzárásokhoz megkívánható mű-
szaki munkálatok elkészítése iránt haladék-
talanul intézkedjék?

Baross Gábor közlekedésügyi miniszter,
az interpellációra adott válaszában kifejté,
hogy régi, meggyökeresedett bajokat pillá-
natnyilag, mulékony intézkedésekkel megör-
vosolni nem lehet. Itt beható műszaki tanul-
mányozásra van szükség, mely ha meglesz,
az eszközözlendő intézkedések sikerrel fognak
járhatni. Az elhamarkodott intézkedés csak
sok költségre kerülne, de a bajon nem
s e g í t n e. Vázolja ezután a B e r e t t y ó
csatorna viszonyait, a mint azt véle a kikül-
fokozatos elzárását tudatta s kijelenti hogy a
dött kormánybiztos tudatta s kijelenti hogy a
fokozatos elzárását már a kormánybiztos is kérte
s amint annak válaszlott, ugy az interpellá-
nak is csak azt válaszolhatja, hogy egyszerű
parancsszóval a talán törvénytelen esatornáknál
elzárását nem rendelkezte el, mert akkor egy
egész vidék érdekeit sértette volna, hanem e
helyett tanácsosnak tartotta a kontradiktórius
eljárást megindítani s a tárgyalások lefolyása
utáni időre halasztani a további intézkedést.
Az interpelláló megnyugtatólag még csak
azt hozta fel, hogy épen a napokban határo-
zott azon irányelvek fölött, melyeknek alap

ján a létező bajok eloszlását célzó tervek
készítetteti fognak.

Papp Elek a miniszter választát tudomá-
sul vette de szeretné, hogy a miniszter sür-
gösen rendelje el, hogy a kormánybiztos a
szükséges intézkedéseket megtegye.

Baross Gábor eziránt is megnyugtatta
az interpellálót.

Országos kiállítás Debre- czenben.

Debreczen január 26.

Azon már régebben megindult mozgalom
érdekében tegnapelőtt történt meg a legfon-
tosabb lépés. E napon nyujtotta át ugyanis
a kérvényt egy küldöttség S i m o n f f y Imre
kir. tanácsos, polgármesternek, a városunkban
1890 ik évben tervezett országos kiállítás ér-
kölsi és anyagi támogatása érdekében.

A küldöttség tagjai S z e p e s s y Gusz-
táv, Dr. Király Ferencz, B é k é s s y
László és Kardos László voltak. S z e-
p e s s y Gusztáv hosszabb, s a kérdésben
forgó ügy fontosságát taláiban jellemző be-
szédben hívta fel a kiállítás ügyére városunk
polgármesterének figyelmét, s a polgármester,
ki városunk kulturális haladásában kiváló tén-
nyezőket s szerepet, s annak fejlődésére köz-
igazgatási bokros teendői között is különös
súlyt helyez, annak adott kifejezést, hogy
ezen tervezettől, ha annak kivitele és létesí-
tése szükségesnek és észszerűnek bizonyul,
sem fogja támogatását a városi tanács meg-
vonni.

A kérvény szövege következő:

Tekintetes Tanács:

Hazánk egyes nevezetesebb vidéki váro-
sai a kiállítások közgazdasági fontosságát
belátva, igyekeztek kisebb nagyobb időközök-
ben — saját viszonyaikkal megfelelőleg —
részből vidéki, részben országos kiállításokat
rendezni.

Az 1885. évi budapesti országos kiállítás
előtt Szeged, Kecskemét, Szekesfehérvár vá-
rosok jelentékeny anyagi eredménnyel ren-
deztek országos kiállításokat, melyeknek
hazai ipar munkái nem késtek készítményei-
kkel a verseny terére lépni. S alig zárultak
be a budapesti országos kiállítás fényes csar-
nokai, — az ország iparosait és gazda közön-
ségét készítményeikkel és terményeikkel már
is különböző városokban rendezett kiállítás-
kon látjuk összeseregleni. Sepszi-Szt. György,
Turócz Szt. Márton, Szobathely, Német-Pa-
lánka s legutóbb Deés városok az ipar és
gazdaság fejlesztésére, a kereskedelmi torga-
lom emelése irányuló törekvésüknek ki-
állítás rendezésével adták legfényesebb ta-
nujelét.

Debreczen város közönsége ezen orszá-
gos mozgalomban jölehet kisebb-nagyobb
mértvben részt vett ugyan, de ily általános
ipari békés versenynek s az ezzel járó nagy-
mértvű személy- és árforgalomnak, gazda-
sági és társadalmi mozgalomnak még egyszer
sem volt színhelye; az ilyen nagyobb szabásu
kiállításal járó erkölcsi és anyagi hasznót
e város még egyetlenegyszer sem élvezte; a
magyar álföld eme központjában oly tekinté-
lyes számban és erőben képviselt ipari és
más termelési ágak munkái, valamint az itt
levő hatósági és társadalmi tényezők, egyet-
len egyszer sem voltak ily általános ipari
és gazdasági kiállítás kezdeményezői és in-
tézői.

Nem is szölvá a külföldi államok sza-
kadatlan láncolatban tanusított hasonló pé-
ldáiról, de figyelemmel hazánk egyes neveze-
tesebb városaira, melyek egymással veteked-
ve, sűrű időközökben rendeznek kiállításokat:
máltán ama következtetésekre kell jutnunk,
hogy ily vállalkozások bizonyára nem kezde-
ményeztetnének, ha azok előnyei kézzelfog-
hatólag nem volnának érezhetőek.

Ily körülmények között megfoghatat-
lannak tünik fel, hogy oly hosszú időközök át
nem volnunk képesek e téren egy oly na-
gyobb szabásu vállalat kezdeményezéséig
felelmedelni, a minőnek az álföld eme köz-
pontjában rendezendő országos jellegű kiál-
lításnak lennie kellene.

Ha a téltenség vadját önmagával hordó
ezen magatartás a jövőre nézve is irányadó
befolyással marad, s ennek folytán megtörté-
nik például az, hogy ezen alkalmat most el-
mulasztjuk, s azt valamely más vidéki város
megragadják, s 1890. vagy 1891 ik évre kiál-
lítás rendezésére a minisztériumtól az enge-
délyt kinyeri, az esetben Debreczen város

iparos, gazda és kereskedő közönségének még nagyon hosszú időre le kell mondani a reményről, hogy a város valamikor színhelye lehessen egy oly országos kiállításnak, melynek előnyei első sorban önnön magunknak jutnak.

Ha az országos szempontoktól eltekintünk, s helyi szempontból mérlegeljük az ügyet, Debreczen városnak akkor is, s főleg akkor áll érdekében egy országos kiállítás rendezése, melyet — ha az már tevékenységét, anyagi erőjét igénybe veszi — nem pusztán egyes osztályok, hanem magának a városnak érdekében és azon czimén rendez, hogy azáltal a korral való haladás iránti érzékének, az ipar, kereskedelem fejlődésére és gazdaságunk érdekében előmozdítása iránti leghőbb törekvésnek adjon kifejezést. Kell e mondanunk tekintetes Tanács, hogy e tény eltűrhetetlen nyomot fog hagyni Debreczen város haladási szellemében?

Mindezeknél fogva, tisztelettel alólírottak érkezettnek vélik az időt, midőn Debreczen sz. kir. városnak az eddigi várakozó, illetve ez irányban tétlen magatartással, úgy a hazai ipar s gazdaság, mint saját anyagi szempontjából szakítania kell.

Okulva az ország több vidéki városában létrehozott kiállítások reményfeletti sikerén, azon belátásra jutottunk, hogy e tekintetben a kezdeményezést e város intéző férfinak megragadnia annál elődázhatatlanabb kötelességévé vált, mivel a közelebbi multban tartott kiállítások idős hatásuk által mindenfelé azon vágyat keltették fel az illető ipari és forgalmi szempontokban, hogy az e téren nyerhető előnyök kiaknázásában ők sem maradjanak hátra, s ne sorakozzanak az e téren elmaradó versenytársak közé.

Az ipari és gazdasági termelésnek századok óta a verseny adott irányt és e verseny legünnepélyesebben a kiállításokban nyilatkozik. Az élénkebb ipari, gazdasági és közgazdasági lendületet mindenkor egy egy nagyobb kiállítás előzte meg, s kell e konstátálnunk, hogy az utóbbi legnagyobb hazai kiállításunk után közgazdaságunk csaknem minden terén jelentékeny átalakulásokat tapasztalunk, régi hiányok orvoslását látjuk, régi és új óhajok teljesedését reméljük!

Nem folytatjuk tovább fejtegetéseinket, a kiállítások hasznát illet leg, mert úgy vélik, hogy az ügy fontosságát és horderejét a tekintetes Tanács ép úgy tudja mérlegelni, mint mi, s annak jelentőségétől éppen annyira át van hatva, mint mi magunk.

És ha bármi véleménynyel lennénk egyébként arra nézve, hogy mily hatása leend egy debreczeni országos kiállításnak a kiállító iparosokra, a gazda közönségre s általában a hazai iparra nézve: azaz egy mindenesetre kétségtelen, hogy Debreczen város egy ily kiállítástól csak hasznot várhat. — Annak felemelítésével, hogy nagyobb kiállítások körül az építési, lakberendezési és díszítő iparosok — mint iparos is — jelentékeny munkát és foglalkozást nyernek és hogy az illető város, melyben a kiállítás rendeztetik, közforgalmi tekintetben is sokat nyer, — nem szabad figyelmen kívül hagyni azon körülményt, hogy a kiállításra özönlő számos idegennek a városban való időzése, mind közvetve, mind közvetlenül haszonnal jár. Ha a tekintetes Tanács figyelembe venni méltóztatik, hogy az idegenek nagymérvű forgalma mennyivel fokozza csak a fogyasztási adó alá vetett cikkek kelendőségét, s ennél fogva a városnak ez adókból eredő jövedelmét; és figyelembe méltóztatik venni azt is, hogy az ide-

genek látogatók már csak jelenlétük által is, de még inkább vásárlásaik és megrendeléseik által mennyire emelik az iparosok és kereskedők forgalmát és végre, hogy a rendezendő kiállítás mennyire előmozdíthatja éppen a város lakosságának üzleti érdekeit: talán nem fog merésznek tetszeni az állítás, hogy a kiállítás haszna, ha minden más tényezőre nézve kétes volna is, a városra nézve minden kételet kizárólag nem volna az.

Helyi szempontból tekintve tehát az ügyet, még más indokok is szólnak a kiállítás létesítése mellett. A kiállítás ugyanis a városi nagyerdőnek a közgyűlés által e czélra átengedendő területén lenne rendezendő. Ezen kellemes és a közönség naponkénti kirándulásaira eléggé alkalmas üdülési és szórakozási hely — noha a magán vállalkozás útján létrejött helyi vasút a nagyerdőnek emelésére nézve jelentékeny tényezőként tekinthető — ma nem sokkal látogatottabb, mint az előtt volt. E körülménynek oka abban keresendő és találandó fel, hogy a közönség, mely a nyári időnyt az erdőn tölteni hajlandó volna, ezt alkalmas lakhelyiségek hiányában kint nem töltheti, hanem e helyett utalva van részben arra, hogy a város körül levő egyes szőlős kertekben keresen magának a nyári időnyre lakást, részben arra, hogy a várost ide nyen kint egészen el is hagyja.

E kalamitáson tehát nagyrésztben segítve volna azáltal, ha a tervbe vett kiállítás rendezése alkalmával építendő szilárd épületek egy elhelyezés, mint építési tekintetben már a kezdetben úgy tervezetnének és építetnének, hogy azok a kiállítás befejeztével akár magánosak, akár egész családok részére alkalmas nyári lakásul lennének értékesíthetők. Az ez időszert még néptelen nagyerdő is csakhamar b-népesülne, s annak látogatottsága önként érthetőleg első sorba fokozódna.

Mit eredményezne ez? Eredményezné a nagyerdő bérletének emelkedését; s a mennyiben a kiállítás céljaira felhasználhatók, akár a város tulajdonában mennének át, akár magán vállalkozó által kezeltetnének bizonyos meghatározott ideig; a nagyerdő élénkebb és tömegesebb látogatottsága biztosítva volna; az első esetben pedig, tudniillik, ha az épületek a város tulajdonába mennének át, azoknak nyári lakások gyanánt leendő értékesítése állandó jövedelmet biztosítana a városi pénztárnak.

Az ügy ezen állásánál fogva, a kiállítás rendezésének első lépéseként a város közönségét képviselő tekintetes Tanácsához, mint legközelebből és legközvetlenebbül érdekelte tényezőhöz fordulunk, az ügy felkoralása, anyagi és erkölcsi támogatása végett.

Mielőtt azonban tiszteletteljes kérelmüknek határozottabb alakban kifejezést adnánk, legyen szabad a tekintetes Tanács nagybecsű figyelmét, részint fenti tervünk további indokolása, részint tüzetesebb tájékoztatás végett, még a következőkre felhívni.

Az 1890 ik évben Debreczenben tervezett országos kiállítás rendezése tárgyában fentebb előadott tervünk lényegében ugyanis három fő momentumon összpontosul; az egyik a kiállítás szükségességének, a másik a kiállítás idejének kérdése és a harmadik a kiállítás céljának megfelelő, s annak utána nyári lakások gyanánt is értékesíthető épületek létesítésének mikéntje.

Azon nézetben vagyunk, hogy az első és második kérdésre nézve fentebb elégedő nyomós és elfogadható okokat hoztunk fel, s csak ismélésükbe kellene bocsátkoznunk, ha

paraszt házak ablakaiban, hanem az uri kastély ablakai még világosak voltak. A zsidó megmagyarázta, a szekerén ülő idegennek, hogy itt lakik Fehér Ármín.

Az éji homályban nem láthatta jól Molnár Imre az urilak körvonala. Megolvasta a kivilágított ablakokat. Ott ablak állt egy sorban. A zsidó nem ment be kocsijával az udvarra, hanem alázatosan megállt a kapu előtt. Ott leszállt a s gyalog ment be az udvarra. Az idegen utast kocsiján hagyta. Molnár Imre hallotta aztán, hogy valakivel odabenn oláh nyelven beszél a zsidó fuvaros. Valami cseléd lehetett. s miután Molnár Imre egy sem értette nyelvüket, nem fordított rájuk semmi figyelmet. Ha értette volna, sem hallott volna sokat belőle, mert az ebek ugatása csaknem egészen elfojtotta.

Annait azonban mégis észre tett, hogy a két beszélgető egyén eltávozott a kaputól és befel ment a ház felé. Elmult legalább is jó hosszu öt percz, míg a zsidó fuvaros visszatért. — A nagyságos ur nines itthon, — mondá; — a cselédék azt gondolják, Ohabára ment, s meghagyta, hogy ha valaki sürgősen keresi, csak küldjék oda, mert néhány napig ott fog maradni, nem tudja, mikor tért vissza s talán onnan nem is tér vissza, hanem egyenest Bukarestbe megy. Az ifjú gazdatiszt gyanakodva hallgatta ez elbeszélést. Nagyon különösnek tetszett ez előtte. Majd a kivilágított ablakra tekintett, majd meg zsidó fuvarosának arcára, de az éji homályban nem igen láthatta az arcot s nem vehetett ki belőle semmit.

— Miért vannak kivilágítva az ablakok? — kérde az ifju. — A cselédék járnak gyertyával a szobában, — felel a zsidó. Molnár Imre jól tudta, hogy fuvarosa nem mond igazat, de nem válaszolt rá. Ugy tett, mintha elhinné. Miért akarna erőszakkal betola-

kodni s látni saját szemével? Ha Fehér Ármín ur Ohabán van, mint mondják, nos, hát jó. — Elmegyek oda, s majd meglátom, — gondolá magában az ifju. Legtermészetesebb lett volna ugyan, itt megállni s azután másnap reggel indulni Ohabára, de miután úgy látszik, hogy itt nem igen jó szívet fogadnák s egyetlen lélek sem jő ki az udvarról, marasztani őt, egyetlen szóval sem tartóztatják, mit tehetett? Tovább ment anélkül, hogy leszállt volna a kocsiról.

Kérdezte a zsidó fuvarosát, meszze esik-e ide Ohaba? Az biztatta, hogy nem igen messze; reméli, hogy éjjel után nem sokára megérkeznek s kipihenheti magát még ott az éjjel az ifju ur, alhatik tetszése szerint, ott van nagy vendégfogadó. Szépen megfordultak tehát s odább dözögték a kastély mellől. Ekkoráig meglehetősen gyorsan mentek a zsidó loval, de most mintha kifáradtak volna már, vagy mintha az éji homály akadályozná a gyorsabb ügetésben. — vagy akarmely más okból, — lassan kezdték lépegetni. S a lépegetésből, nem sokára vánszorgás lett.

Az ut sima egyenes sikon vitt át, mehetek volna gyorsabban is. De a mi a leggyanúsabbnak látszott Molnár Imre előtt, az a zsidó magaviselete volt, ki folyvást panaszkodott hogy alig bírnak mozogni a szegény párák. Molnár Imre nem vette észre napközben, hogy oly nagyon kifáradtak volna. Gyanus szemmel kísérté a zsidófuvarosnak minden mozdulatát s mindinkább meggyőződött, hogy számszándékosan akar késni. Hogy mi célja van ezzel, azt Molnár Imre nem tudhatta, de világosan látta, hogy minden kigondolható ürügy alatt keselkedik.

Éjjel után egy órára nem érkezett meg Ohabára, hanem csak egy közben eső rongyos kis faluba. Innen még legalább kétszer annyira esett Ohaba, mint a mennyit idáig jöttek; alig volt ez még az utnak egy harmadrésze.

buzgalommal előmozdító testülethez fordulunk alázasat kérelmünkkel, miszerint a városi nagyerdőt a kiállítás céljaira átengedvén, a kiállítás költségeihez 6 ezer forinttal hozzá járulni, egyidejűleg pedig, a megalakítandó előkészítő bizottság tárgyalásaiban s munkálataiban való állandó részvétel céljából a városi főmérnökön kívül egy vagy két tagját kiküldeni sziveskedjék.

Végül nem mulasztottuk el a tekintetes Tanács nagybecsű figyelmét még a következőkre, mint a kiállítás rendezésénél fontos körülményekre felhívni.

Fentebb volt alkalmunk az 1890 ik évet a kiállítás legmagassabb idejeként feltüntetni. Hangsúlyoztuk ez újból azon szempontból először is, mert a párisi világkiállítás 1889 ben rendeztetvén, a Magyarországból odaküldött s bizonyára sok költséggel előállított tárgyak a következő évben rendezendő kiállításunk számára könnyű szerrel megnyerhető lesznek, miáltal nagyon sok kiállító meglesz kímélve az újból való költsékeztől; fontos ezen időpont másodsorban azért is, mert előre láthatólag, de tudomásunk szerint is, azon időig országos kiállítás hazánk egy városában sem fog rendeztetni. De egyáltalában nem vagyunk biztosítva a felől, hogy már a következő 1891-ik évre nem fogja-e valamely vidéki város országos kiállítás rendezésére a minisztériumtól az engedélyt kikérni és kinyerni. S ha ez bekövetkezik, a minek lehetősége szintén kizárva nines, Debreczenben kiállítás rendezéséről 10—15 éven innen szó sem lehet. Ugyanakkor tehát, midőn a kiállítás rendezésére nézve az 1890-ik évet, mint legalgalmasabb időpontot elfogadtuk, hangsúlyoztuk kell egyszersmind — a mi nézetünk szerint a megalakítandó előkészítő bizottságnak legelső és legsürgősebb teendője leend — hogy az esetleges megelőzést elkerülése végett kiállításunk rendezésére az engedély kinyerése iránt a földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi minisztériummal a szükséges lépéseket haladéktalanul, először azon okánál fogva is meg kell tenni, miszerint az állami költségvetésben a kiállítások segélyezésére azon évre előirányzandó állami segélyt, kiállításunk számára eleve lehetőleg egészben biztosítsuk és ennek folytán másodsor, hogy kiállításunkat megelőzőleg, vidéki kiállítások a minisztérium által többé ne engedélyztessenek.

Pontos, s a kiállítás sikerére lényeges körülménynek tartjuk továbbá, hogy a sürgősen kieszközölt miniszteri engedély vétele után a hazai sajtó kiállításunk tárgyában alapos információt nyújtó értesítéssel láttassék el; és ezt főleg azért, hogy úgy az ország egyes városai, mint általában a közönség figyelmé kiállításunkra idejekorán felhívassék.

Es végezetül, a mi a kiállítás látogatottsága, tehát anyai sikere tekintetéből szintén elődázhatatlanul szükséges, a megalakítandó kiállítási bizottságnak késedelem nélkül meg kell tenni a szükséges intézkedéseket arra nézve, hogy mindazon országos gyűléseket, összejöveteleket, congressusokat, melyek évenként az ország különböző városaiban tartatni szoktak, ezen évre, idejekorán teendő meghívás által, Debreczenre nézve biztosítsa.

Mindezeknél fogva szükségesnek mutatkozik, hogy fentebbi kérelmünk tárgyában becses határozatát a tekintetes Tanács mielőbb meghozni annál inkább kegyeskedjék, minthogy az esetleges késedelem az ügyre nézve csak hátrányul szolgálhatna. Másrészt a tekintetes Tanács a kiállítás létesítéséhez anyagi hozzájárulását minden közzéhatatás

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A bojár leánya.

Regény.
Irta: **Vértesi Arnold.**
(Folytatás.)

XIII.

April közepe táján indult az oláhországi utra Molnár Imre ur.

Mikor leszállt a gőzhajóról, már az első perczen érezte, hogy több buzgalommal, mint megfontolással indult ez utra. Nem értette az oláh nyelvet.

Oláhországi zsidókat talált ott, kiktől német kérdézőkódéseire utbaigazítást kapott. — Egyike a zsidóknak vállalkozott is mindjárt, hogy elviszi a fakészkerén Mirlestibe. Neki ugyan nem esik utjában e falu, mert ő Bukarestbe készül, de illendő pénzért megteszi ezt a kitérést az országutról.

Megalkudtak s Molnár Imre felült a szekérre.

Nem nagyon sokat beszélgettek utközben egymással; csak nagy bajjal értették meg egymást a közvetítő német nyelven. A fiatal gazdatiszt nem volt valami tökéletes német s nagyon is akadozva beszélt, a zsidó pedig oly átkozott romlott, s oláh szavakkal kevert német nyelven beszélt, hogy a fiatal embernek nagy munkájába került megérteni.

Az ut egyhangú volt. A nyomoruságos oláh falu mind egyformáknak látszottak.

Második nap letérték a Krajovából Bukarestbe vezető országutról. Későn este érkeztek meg egy faluhoz, melyre a zsidó kocsis mondá: — Ez Mirlesti.

Kilencz, tíz óra közt lehetett az idő, sötét volt már egészen, semmi világ nem látszott a

paraszt házak ablakaiban, hanem az uri kastély ablakai még világosak voltak. A zsidó megmagyarázta, a szekerén ülő idegennek, hogy itt lakik Fehér Ármín.

Az éji homályban nem láthatta jól Molnár Imre az urilak körvonala. Megolvasta a kivilágított ablakokat. Ott ablak állt egy sorban.

A zsidó nem ment be kocsijával az udvarra, hanem alázatosan megállt a kapu előtt. Ott leszállt a s gyalog ment be az udvarra. Az idegen utast kocsiján hagyta.

Molnár Imre hallotta aztán, hogy valakivel odabenn oláh nyelven beszél a zsidó fuvaros. Valami cseléd lehetett. s miután Molnár Imre egy sem értette nyelvüket, nem fordított rájuk semmi figyelmet. Ha értette volna, sem hallott volna sokat belőle, mert az ebek ugatása csaknem egészen elfojtotta.

Annait azonban mégis észre tett, hogy a két beszélgető egyén eltávozott a kaputól és befel ment a ház felé.

Elmult legalább is jó hosszu öt percz, míg a zsidó fuvaros visszatért.

— A nagyságos ur nines itthon, — mondá; — a cselédék azt gondolják, Ohabára ment, s meghagyta, hogy ha valaki sürgősen keresi, csak küldjék oda, mert néhány napig ott fog maradni, nem tudja, mikor tért vissza s talán onnan nem is tér vissza, hanem egyenest Bukarestbe megy. Az ifjú gazdatiszt gyanakodva hallgatta ez elbeszélést. Nagyon különösnek tetszett ez előtte. Majd a kivilágított ablakra tekintett, majd meg zsidó fuvarosának arcára, de az éji homályban nem igen láthatta az arcot s nem vehetett ki belőle semmit.

— Miért vannak kivilágítva az ablakok? — kérde az ifju.

— A cselédék járnak gyertyával a szobában, — felel a zsidó.

Molnár Imre jól tudta, hogy fuvarosa nem mond igazat, de nem válaszolt rá. Ugy tett, mintha elhinné. Miért akarna erőszakkal betola-

codni s látni saját szemével? Ha Fehér Ármín ur Ohabán van, mint mondják, nos, hát jó.

— Elmegyek oda, s majd meglátom, — gondolá magában az ifju.

Legtermészetesebb lett volna ugyan, itt megállni s azután másnap reggel indulni Ohabára, de miután úgy látszik, hogy itt nem igen jó szívet fogadnák s egyetlen lélek sem jő ki az udvarról, marasztani őt, egyetlen szóval sem tartóztatják, mit tehetett? Tovább ment anélkül, hogy leszállt volna a kocsiról.

Kérdezte a zsidó fuvarosát, meszze esik-e ide Ohaba? Az biztatta, hogy nem igen messze; reméli, hogy éjjel után nem sokára megérkeznek s kipihenheti magát még ott az éjjel az ifju ur, alhatik tetszése szerint, ott van nagy vendégfogadó.

Szépen megfordultak tehát s odább dözögték a kastély mellől. Ekkoráig meglehetősen gyorsan mentek a zsidó loval, de most mintha kifáradtak volna már, vagy mintha az éji homály akadályozná a gyorsabb ügetésben. — vagy akarmely más okból, — lassan kezdték lépegetni. S a lépegetésből, nem sokára vánszorgás lett.

Az ut sima egyenes sikon vitt át, mehetek volna gyorsabban is. De a mi a leggyanúsabbnak látszott Molnár Imre előtt, az a zsidó magaviselete volt, ki folyvást panaszkodott hogy alig bírnak mozogni a szegény párák.

Molnár Imre nem vette észre napközben, hogy oly nagyon kifáradtak volna. Gyanus szemmel kísérté a zsidófuvarosnak minden mozdulatát s mindinkább meggyőződött, hogy számszándékosan akar késni. Hogy mi célja van ezzel, azt Molnár Imre nem tudhatta, de világosan látta, hogy minden kigondolható ürügy alatt keselkedik.

Éjjel után egy órára nem érkezett meg Ohabára, hanem csak egy közben eső rongyos kis faluba. Innen még legalább kétszer annyira esett Ohaba, mint a mennyit idáig jöttek; alig volt ez még az utnak egy harmadrésze.

(Folyt. köv.)

MEGHIVÁS.

„Debreczeni kölcsönös segélyző-egylet, mint szövetség”
1888. évi február 19-én, vasárnap délelőtt 10 órakor,
a városháza nagy tanácstermében évi rendes

KÖZGYŰLÉST

tartandó, melyre az egylet tagjai tisztelettel meghívattak.

A közgyűlés tárgyai a következők lesznek:

1. Igazgatósági jelentés a múlt évi tüzlet eredményéről.
2. Az évi mérleg és számadások előterjesztése.
3. A felügyelő bizottság jelentése és annak alapján az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
4. Esetleges indítványok.
5. Az igazgatóság kiegészítése, u. m. hat kilépő rendes igazgatósági tag helyének betöltése és hat póttag választása.
6. A felügyelő bizottság megválasztása.

Jegyzet. Az évi mérleg és számadások kinyomatva a közgyűlés előtt nyolc nappal az egylet helyiségében (Piac, Ipar és kereskedelmi-bank épület) minden törzsbetevő által átvehető.

Kivonat az alapszabályokból. 25 §. A közgyűlésen az egylet minden tagja, minden betét után egy szavazattal bír, de 10 szavazattal többet senki sem gyakorolhat; a szavazat érvényességéhez a betéti könyvecske felmutatása szükséges.

Debreczen 1888. január 18-án tartott igazgatósági ülésből.

Simonffy Imre

kir. tanácsos polgármester,
mest. egyleti elnök.

Zádor Lajos

igazgató.

Minden
magyar háztartásban
divattá vált már a

LENCK

KÁVÉ

használatát a nemcsak azért, hanem mivel magyar gyártmány, hanem mivel aroma, illat és az alkáli kationok kifogástalan minősége tekintetében föltűnik a kereskedelmünkben előforduló összes kávépótlékokat.

LENCK-kávé kapható minden fűszer és eseméke kereskedésben, s ahol még nem volna vagy a készlet elfogyott volna, a t. közönség követeje mint magyar gyártmányt.

Minták kívánatra ingyen és bérmentve.

DEBRECZENBEN
a gyár képviselője:

MÜNCH GUSZTÁV UJ.



A BIKÁ

disztermében
szombaton, január 28-án
csak egy nagy
fényes előadást tart

az ujkor egyik legnagyobb büvése gondolat olvasó és antispiritista
CHEVALIER MERELLI,
FROU-FROU a párisi királypalota festőnőjének szíves közreműködésével.

Fellepte az indiai fakirnök
DAMJANTE TREBELLINNEK.

Frou-Frou 15 perez alatt egy olajfestményt készít szép aranykerettel, mely a közönség közt kisorsoltatik. Minden látogató egy ingyen sorsjegyet kap. Bővebbet a falragaszok.

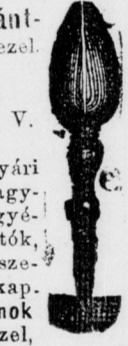
Helyárak: Zártszék első négy sorban 1 frt 50 kr. 5—10 sorig 1 frt, a többi sor 70 kr. Álló hely 40 kr. Karzat 20 kr.

Jegyek előre válthatók Csáthy Károly urnál és este a pénztárnál.
Kezdeté 8 órakor.

Az 1845. év óta fenálló, és több világtkiállítások alkalmával legnagyobb díjakkal kitüntetett

Üveggyártó-írás-
litographia és gép-gyémánt-gyár, Légrady József utóda ez. Légrady József.
ROSENBERG HERMANN
csak saját házában, Wien, V. Kohlgrasse 16.

ajánlja dusan berendezett gyári raktárát, ahol mindennemű nagy-ságu keret és keret nélküli gyémántok, üvegek, elárusítók, üveghutta tulajdonosok, látszerészek és gépezetek részére kaphatók. Továbbá: gép-gyémántok a gépezetek kemény, aczel, pir és porcellán hengerek lesimítására. Gyémánt fúrókát stb. Argyezékek és képes mintalapok kívánatra díjtelen küldetnek szét. Végül ajánlok brilliántokat és mindennemű csiszolt köveket.



91.
420. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN” gőzmalom

készítményeinek

KÖTELEZETTSÉG MELKÜL, DEBRECZENBEN

és a folyó évi április 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megápitott s folyó évi június 1 én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

AB. Asztali dara nagyszemű	100 kil	16.40
C. Szinte középszerű		15.40
0 Királyliszt		15.60
1. Lángliszt		15.20
2. Montliszt		14.80
3. Zsemlyelisz 1-ső rendű		14.20
4. „ 2-od rendű		13.60
5. Fehér kenyérlisz 1-ső rendű		13.20
6. szinte 2-od „		12.60
7. Közép kenyérlisz 1-ső „		11.60
8. „ 2-od „		10.60
8 1/2 „ Barna „ 1-ső „		9.60
8 3/4 „ „ 2-od. á 70 klgr.		8.—
9. Lángliszt „ á 70 klgr.		6.40
10. Veres liszt „ á 50 klgr.		—
11. Finom korpa zsákkal 50 „		3.40
12. Durva korpa zsákkal á 50 klgr.		3.—

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-töli engedmény a fennmilitett egyezmény folytán június 1-től fogva szintén beszünttetett.

Debreczen, 1888. Január 5.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betükkel
gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánkozik mindezenmü nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ivenk, hivatalos nyomtatványok

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok.

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb árákon állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.